

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáca-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petitsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

<i>A kiadóhivatalban átvéve:</i>	Negyedévre . . . 2 frt — kr.
Egész évre . . . 6 frt — kr.	Egy hónapra — > 80 >
Félévre . . . 3 > — >	<i>Vidékre postán szállítva:</i>
Negyedévre . . . 1 > 50 >	Egész évre . . . 10 frt — kr.
Egy hónapra — > 60 >	Félévre . . . 5 > — >
<i>Helyben házhoz hordva:</i>	Negyedévre . . . 2 > 50 >
Egész évre . . . 8 frt — kr.	Egy hónapra 1 > — >
Félévre . . . 4 > — >	<i>Egyes szám ára 4 kr.</i>

Előfizetési felhívás.

Lapunk 1895. évi január hó 1-étől kezdve megjelenik mindennap, a hétfői és ünneputáni napok kivételével, a jelen első szám alakjában, rendszerint nyolcz oldalnyi terjedelemben.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . .	6 frt. —
Félévre . . .	3 > —
Negyedévre . . .	1 > 50 kr.
Egy hónapra . . .	60 >

Helyben házhoz kézbesítve:

Egész évre . . .	8 frt. —
Félévre . . .	4 > —
Negyedévre . . .	2 > —
Egy hónapra . . .	80 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . .	10 frt. —
Félévre . . .	5 > —
Negyedévre . . .	2 > 50 kr.
Egy hónapra . . .	1 > — >

Kérjük az előfizetéseket mielőbb eszközölni, hogy a lap pontos szétküldése körül zavar elő ne fordulhasson.

Vidéki előfizetések legcélszerűbben postán, utalványjal eszközölhetők.

Nagyváradon, 1895. évi jan. hó 1-én.

A kiadóhivatal.

1895.

(*) A magyar politikai élet legújabb fázisai följositanak bennünket arra a véleményre, hogy a reánkvirradt új-esztendő a magyar parlamentarizmus történetében elválasztó pontot fog képezni.

Az üzletember e napon szokta az egyenleget megállapítani. Szembeállítja a »tartozik« és »követel« rovatot, hogy helyzetének tiszta képét meglássa.

A mult és jövő elválasztó vonaláról vessünk vissza mi is egy pillantást, hogy megállapítsuk a magyar politika üzletkönyvének »tartozik« és »követel« rovatát.

Midőn a kiegyezés megtörtént és a haza legjobbjai látták azt az elhagyottságot, azt a mérhetetlen ürt, mely Magyarországot a többi nyugateurópai nemzetek politikai és társadalmi életétől, ipari és kulturális fejlődésétől elválasztotta: ugyan ki vehette volna nekik rossz néven, ha a haladást óhajtották. De nem

abban az ütemben, amelyben az európai kultúr államok a lefolyt századok alatt saját fejlődésüket eszközölték: hanem rohanna, röpülve.

A magyar hazafiság, a magyar lelkesedés alig nyilvánult valaha fényesebben, mint parlamentáris életünk ez első időszakában, midőn a politikusok, a társadalom, a nép, az iparosok, a földművesek, szóval mindenki, aki magát magyarnak vallotta, azon volt, hogy szárnyakat adjon ennek a szegény, elmaradt hazának.

Az elmúlt negyedszázad alatt valóságos amerikai fejlődés képe tűnik elénk a magyar politikai, társadalmi és közgazdasági élet egész terén. Vasutak épültek, gyárak emelkedtek, hajók készültek; közművelődési intézeteink gomba-módra szaporodtak, városaink rohamos fejlődésnek indultak, irodalmunk óriás léptekkel terjeszkedett, részvénytársulatok alakultak, nagy ipari vállalatok létesültek. Átvettük a nyugati nemzetek közéletét uraló eszméket. Szabaddá tettünk mindent, a szót, az írást, a beszédet, az ipart, a kereskedelmet.

Nos! nem szemkápráztató e kép?

Igen, aki a Csimborasszó tetejéről nézi a helyzetünket, az ilyen képet fog látni.

De jöjjön csak közénk, éljen itt közünk, viselje terheinket, legyen részese csalódásainknak: majd akkor meglátja az érem másik oldalát is.

Parlamentáris életünk korrumpálva van. Képviselőink jó része csak türelmi bárczának tekinti a mandátumot, melynek alapján zsiros konczokhoz juthat. Választásainkról, ki meri állítani, hogy a politikai meggyőződés a döntő? — Hiszen ismerjük a statisztikát, mely minden egyes mandátum választási költségeit az utolsó forintig föltünteti.

Átvettük a szomszéd népek vezéreszméit; de rohamos haladásunkban elfelejtettük azokat a magyar természethez szabni. Egész közoktatásügyünk idegen volt és idegen maradt, melynek kereteibe

addig préseltük ifjuságunk fejét, míg elveszítette tanulási kedvét és részben képességét is.

Fölszabadítottuk az ipart, szétörtük az ósdi czéh-rendszer korlátait, ujjongtunk e csillogó eszméknek és most — — csodálkozunk azon, hogy iparosaink főnkrementek, vagy alig vegetálnak. Fölszabadult a kereskedelem, megmentettük a fogyasztó közönséget a gyámkodás alól és az eredmény — — — a legszükségesebb élelmi czikkek országosan üzött hamisítása.

Fölismerjük az oekonomista-rendszer egyoldalúságát: pártoltuk tehát a nagy ipart és a nagy kereskedelmet; és az eredmény az — — — hogy ennek a par excellence agrikultur-államnak egyetlen alapját képező gazda-osztályt a legsúlyosabb válság fenyegeti.

A gomba-módra szaporodó, de igen gyakran merész spekulációra épült közlekedési, nagy ipari vállalataink és részvénytársulataink roskadoznak, bukásukkal széles körökben okozván kárt és veszedelmet.

Becsalogattuk az idegen tőkét, mert hiszen ehhez a rohamos haladáshoz csakugyan pénzre, még pedig sok pénzre volt szükségünk: azért előjogokat, hallatlan és veszedelmes előjogokat adtunk a mozgó tőkének.

Nem is késett az óhajtott pénz bevándorolni ebbe a szegény országba; de aztán e negyedszázad alatt meg is állapította itt félelmetes, romboló és erkölcstelen uralmát. — Hatalmába kerítette a törvényhozás termét, a sajtót, az ipart, a kereskedelmet, egy szóval mindent. Ezeknek, különösen a sajtó és a törvényhozásnak segítségével fölmentette magát a közterhek viselésétől, terrorizálja a közvéleményt és szankcionáltatta azt az eredményeiben erkölcstelen és romboló hatású darvinista elvet: a létért való küzdelmet, melynek alapján az erősebb megeszi, elpusztítja vagy legalább rabszolgájává teszi a gyengébbet.

Fényüzésével örült luxusra csábitotta az államot és társadalmat és a milliárdokra menő teher alatt görnyedező státus természetesen kész, engedelmes szolgálja lett a tőkének. A társadalom pedig, mely az állam példája után szükségleteit képességétől függetlenül szabja meg, magyarul mondván, tovább nyújtózkodik, mint a tataró ér: ott veszi a pénzt, ahol hozzájut és most, mikor úgy látszik ébredezni kezünk e rohamos haladás paroxizmusából — — — — a magyar tisztakezűség és önzetlen becsületesség temetésére ébredünk.

Fölszabadítottuk a társadalmat a régi feudalizmus nyűgétől. Az egykor kiváltságos osztályok a szabadság szellőjétől föllelkesülve önként visszaajándékozták előjogaikat a nemzetnek. — Kihirdettük a szabadságot és egyenlőséget. Az eredmény — — — — az, hogy a létért való küzdelemben elpusztult gentri és az érdek harcában a gyanúsítás sarával dobált, idegennek hirdetett magyar arisztokrácia helyébe beültettük a valóban idegen plutokráciát, fölruháztuk azt a legfélelmetesebb és legveszedelmesebb előjogokkal.

Ma már a régi lovagvárak összeomlottak a nemesi kuriák bedőltek. Nem vonul ki onnan a várur csatlósaival, sem a nemes az ő jobbágyaival, hogy megtámadják és kifosztogassák az utazó kereskedőt —: de e helyett a templom kiváltságaival láttuk el az új uraknak, a pénz arisztokráciájának gyülekező helyét, a tőzsdét. Onnan indulnak ki a csatlósok: a börze-maklerek és ágensek, hogy pénztől megfoszszák az együgyű parasz-

tot úgy, mint a pénz szomjától elkábított intelligenciát.

A tekintetes Karok és Rendek helyett ez a hatalmas plutokrácia szab törvényeket, megvásárolja a hírlapokat és ezek útján érdekeinek megfelelő közvéleményt csinál. Új erkölcsi elveket hirdet és fegyver helyett pénzével veszi meg az erényt és becsületet.

Ezekről a szomorú gondolatokról a tisztán látó, független, becsületes hazafi nem szabadulhat, ha az új évnek küszöbén a politikai válság, az általános társadalmi elégedetlenség és az elharapódzott pénzimadás hatása alatt a haza ügyeire veti aggódó tekintetét.

Midőn a független magyar gazdák, és egész életüket a közjónak szentelt főranguk egyhangulag konstatálják a rendszerváltozás szükségét, akkor csak lelken mélyében romlott, helóta-természet dobálhatja sárral önzellen törekvéseiket.

Ugy lehet, hogy a legközelebbi jövő meg fogja mutatni, van-e Magyarországon annyi független, becsületes hazafi, a mennyi a jobb jövő megalakításához szükséges?

Adja az Ég, hogy legyen!

Adja az Isten, hogy ez a reánk virradt 1895-ik év ennek a szebb, erkölcsösebb, jobb, boldogabb jövőnek legyen hajnala!

Lapszemle.

— Decz. 30. —

A Magyar Állam A funeráció cím alatt azt mondja, hogy mint mikor egy nagyon is ehantolni való halottat kísérnek a temetőbe: úgy hiányzott a Wekerle kabinet funerációjá-

ból a kegyelet. Ellensége a halott-égetésnek, de ez a kabinet szerinte annyira tűzrevaló, hogy megérdemelnék, ha pantheon helyett krematoriumba vitetnének.

A Nemzet a válsággal szemben a nyugodtságot affektálja s kijelenti, hogy a parlamentáris válság megoldására csak a parlamentáris többség a hivatott. Minden, mi a többség e jogának megsemmisítésére történik, autokrata eredetre vall. Fájdalmas kötelességet teljesít a szabadelvű párt, mikor politikai bölcsességéről föltétlen bizonyosságot szolgáltat. S végkövetkeztetés gyanánt kimondja, hogy a válság kulcsa csak a szabadelvű pártban kereshető.

Budapesti Hírlap. Ha válság van, úgy azért van válság, mert a vezetők reményeikben csalódtak, vagy mert a kérdéses javaslatok érdekében fölidézett harcok tovább fejlődésétől a korona megdöbbent. Tehát mindenképp az irányzat miatt van a válság, s így csak az vállalkozhatik a válság megoldására, ki semmi által sincs ez ügyben érdekelve. Az egyházpolitika további erőszakolása vabankjáték volna, mely egy új választást idézne elő, mely a mai kiélesedett viszonyok között egy polgár-háborúval érne föl. S ki akarná ezt? De ez még csak ábránd, s az is lesz mindig, míg a liberális párt programját felszínen tarthatni véli.

A Pesti Hírlap. Fuzió az előtérben cím alatt azt mondja, hogy ha a jelekből jól tud olvasni, akkor a fuzió ma az eshetőségek között az első sorba került. A jelekből ítél, melyek elég világosak. Folytatólag elmondja ezen jeleket. A fuziónak csak egy jogos formáját helyeselné. Azt, a mely a lépő kormány reform-programját teljesen biztosítja, s nem a hatalomban való osztozkodás, hanem a liberális elvek s a velők szorosán összeforrott 67-iki alkotmány erősségére szolgál minden destruktív próbálkozás ellen.

A Pester Lloyd dicsőimnuszokat zeng Szilágyi eredményekben gazdag működése fölött s fájlalja, hogy az egységes házassági jogot, mely mintegy betetőzése lett volna nagyszerű alkotásainak, nem végezhette be. — Majd a polgári házasságról szóló törvény keletkezéséről mond el épen nem ismeretlen dolgokat. Ugyanis, hogy Csáky Albin volt az, a ki 1892. év tavaszán egy memorandumot terjesztett miniszter társai elé a polgári házasságról és a 68-iki, a gyermekek vallásáról szóló törvény revíziójáról. De senki sem akart róla hallani, csak Szilágyi tette ma-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Miska.

— A »Tiszántúl« eredeti tárczája. —

Irtja: Herczeg Ferencz.

— És mi lett Idácskával, a kis Felmáry Idával? kérdezte az egyik.

— Férjhez ment, mondta a másik. Valami Sárkány nevű mérnök beleszeretett és elvette.

— Egy időben te is nagyon udvaroltál neki?

— Én Istenem, hát melyikünk nem udvarolt Felmáry Idának? A kevei farsangon az egész vármegyei fiatalságnak keresztül kellett ezen esnie, mint a bárányhimlőn. Nem csuda; csupa jókedv, csupa tűz volt az a leány. Eleven kéneső!

— Ugy emlékszem, hogy a te udvarlásodat másképp fogadta, mint a többiét... Éppen a kevei bálokon úgy bomlottatok mindig egymással a táncsteremben, mint két szerelmes fecske a verőfényben... Igaz, hát a férje milyen legény?

— Szelid, jó fiu. Azt mondják, hogy vakon imádja az asszonyt.

— Én pedig az ő helyében nyitva tartanám a két szememet... Eljárás hozzájuk?

— Egyszer jártam ott mindössze; tegnapelőtt.

— El fogsz megint menni?

— Még egyszer. Megigérttem az asszonynak.

— Az asszonynak?

— Igen. A férje nincs otthon. Lenn van a Vaskapunál...

Csudálatosan mosolygott, aztán másról kezdett beszélni.

— Mondd, ismered te a gyerekeket? Látni ugyan mindegyikünk látott már babát, közelebbi ismeretségben azonban csak a szülei állanak hozzájuk. A szülők szavára pedig nem adok semmit. Nekik szép, jó, aranyos a porontyuk; csudagyerek mindegyik...

Én nem vagyok apa, a közelebbi rokonságomban sincs pólyás baba. Eddig csak künn láttam őket, a sétatéren, a szőkökutak körül unatkozó dadák karján, illő bakakísérettel. Vagy a városban is, tolókoesijuk zöld függőnye közt. Ugy képzeltem, hogy a gyerekek rendes foglalkozása alvásból és visításból áll, egyébiránt nagyon ostobáknak tartottam őket.

Mikor egyszer Dettáról Saagra utaztam, egy baba volt a kocsimban, aki egész uton ész nélkül ordított és dühösen hánykolódott az édes anyja keblén. Azóta nem csak ostobáknak, de föltötte kellemetleneknek is tartottam őket.

Némileg megingatta meggyőződésemet az a baba, akit tavaly láttam a zugliget egyik kertjében. Félmeztelen volt s egy nagy plaiden hempergett. Meglehetősen kövér gyermek volt; egyre azt mondta: á—há—á! és erőnek erejével a szájába akarta dugni a ballábát. Ez az akrobata mutatvány annyira lekötötte a figyelmemet, hogy vagy öt perczig ott ácsorogtam a nyaraló kerítése mellett és talán tovább is ott maradtam volna, ha az a szép asszony aki a kerti padon ült, olyan megbotránkozott pillantásokat nem vet felém. Haragos volt mint egy berzenkedő galamb. Talán azt gondolta magában: Ha az ur gyereket akar látni, akkor nő-süljön meg! Ez a miénk!

Tovább kellett állnom, pedig a dolog nagyon érdekes fordulatot vett, mert a baba most már mind a két lábát akarta a szájába venni. Mái se tudom, hogy sikerült-e neki.

De most jut eszembe, hogy én tulajdonképpen Felmáry Jolánkáról akarok beszélni!

Bevallom, hogy mikor tegnapelőtt bekopogtattam Sárkányékhoz, jól tudtam, hogy a férj lenn van a Vaskapunál. Egy vakmerő kísérlet volt az egész.

— Az asszony nem fog elfogadni, gondoltam magamban. Vagy mégis elfogad?

És elfogadott. Mikor bem álltam a kis szalonjukban, hallottam a hangját a hálószobából.

— Maradjon ott kérem, mindjárt átöltözök... Üljön le addig a diványra!

Leültem a diványra, bár egy fehér kendővel leterített hosszukás paksaméta feküdt mellettem. Jó ideig figyeltem a szomszéd szobából át hallatszó szopora léptekre és a ruhasuhogásra, aztán úgy vettem észre, mintha a titokzatos paksaméta egy kicsit megmozdulna mellettem... Egész magától megmozdult, sőt valami halk csörrentést is hallatott...

Nem vagyok nagyon kíváncsi ember, de a dolog izgatni kezdett. Óvatosan fölemeltem a kendő csücskét és egy pufók arcza pillantottam. Egy zsebkiadása kononok arcza. A kis kononok éppen ásított, aztán kinyitotta a szemét. Olyan nagy, világoskék szeme volt, mint az ősi ibolyának, vagy mint a Felmáry Idának.

Jó ideig farkasszemet néztünk, a gyerek aztán hirtelen megrázott egy pléhesörgőt a melyet a kezében tartott. Majd kedvetlenül hánykolódni kezdett, hogy a horgolt főkötője a fél füleire eszszott. Meg akartam igazítani a főkötőt, a gyerek arcza azonban csupa haragos ráncz lett, mintha a nagyon dühös volna rám, aztán sirva fakadt.

Szerencsére berohant Idácska. Teljesen fel-

gáév Csáky terveit, s őt is illeti a dicsőség, hogy azt kivitte.

A **Neues Pester Journal** bevallja, hogy a helyzet a legnagyobb mértékben zavaros, de azért nem fél azoktól a dajka meséktől, hogy most a reakció fog föltámadni. Csak arról lehet most beszélni, hogy átmeneti, vagy állandó lesz-e az új kabinet. Nem hinné, hogy akadna valaki a ki elvállalná egy oly kabinet alakítását, melynek sem célja, sem ereje nem volna. — Különböztetve ezt a liberálisok saját jól fölfogott érdekükben sem óhajthatják.

A **»Magyar Ujság«** »A sasfészek« czim alatt konstatálja, hogy a Wekerle-kormány, mely olyan volt mint a sasfészek, s kitűnő dolgokat végzett sajátképen az egyházpolitikából, mely a megelőző kormányoknak nyakát szegte. Két évi működése alatt mindig az egyházpolitika volt a gerince. S ime midőn programját megvalósította, melynek létét köszönte, akkor bukik meg. Valljon miért? mert elvesztette a korona bizalmát. S hát ezt miért vesztette el? Senki sincs jogosítva a koronát kérdőre vonni, vagy eljárását bíráltni. Tény, hogy a sasfészek szétromboltatott, s a sasok a magasba szállanak, s a nemzet hálája és szeretete, mint a nap fénye, meganyarozza szárnyaikat.

A **»Hazánk«** lendületes cikkben, polemizálva a Nemzettel, — kimutatja, hogy Wekerle a reformokat nem vitte keresztül, a monarchiából nem csinált elsőrangú hatalmat, Magyarországot jogállammá nem tette. A szabadelvű párt Bokross Elek melegágya érezve az idők lehet nagy célokra tűzött maga elé, de nem volt hozzá erkölcsi ereje s csak külsőségeket igyekezett összeszedni. A mostani bukás új fejlemények határjelzője.

A **Magyar Hirlap** szintén Szilágyi Dezsővel foglalkozik. Sok hízelgőt, de sok igazat is mond róla. Szilágyi Dezső így elbukva, ma nagyobb, mint volt diadalai tetőpontján. Nehezen találta bele magát új helyzetébe, mikor a Szapáry kabinetbe bejutott, sok kellemetlenség is érte, de végre megjött az ő ideje is. Küzdött, nyert és elbukott.

öltözött, csak a szöke haját nem ért már rá befogni, az úgy verte a csipőjét.

— Itt van a mama! No itt van a mama!

A karjára kapta a porontyot, majd megfojtotta a csókjaival, aztán körülpokkázta vele a szobát. Ruganyos székékekben, lobogó hajjal ügyesen mint egy erdei nimfa... Hiszen láttad már táncolni?

Később odajött hozzám és a pólyán át felém nyújtotta a kezét.

— Isten hozta! Hát még maga is él? Láttott már ilyen gyereket?

A gyerek és mindig a gyerek! Hogy milyen erős, milyen okos, milyen szép... Négy hónapos korában már hét kilós volt!

A gyerek még egyre sirt, az arca már rákvörös volt. Most meg éppen köhészelné kezdet, aztán egyszerre csupa tej volt a szája.

Idácska egyszerre elsápadt, de én is megszeppentem.

— Talán csak nem beteg?

— Óh, én csacsi vagyok! Megint nagyon erősen hibáztam!

Leült mellém s odatette a gyereket kétönk közé a kerevetre,

— Nevsz hát, Miska, édes Mikulás!

Próbálta csitítani, de nehezen ment. Rávetette magát s csattogtatta az apró fogait.

— Mindjárt megeszlek te visitó malaczi!

Kivettem az órát s odatartottam a kis füléhez.

— Hallga baba — kety-kety!

Egyszerre elhallgatott, figyelmesen nézte az órát, aztán nevetni kezdett. Csupa jókedvű ráncz volt a kis pofája. Azt mondta, amit az a zugligeti gyerek mondott; á—há—á!

— Nem is tudtam, hogy az ilyen kis gyerekek már olyan jól tudnak nevetni...

Idácska is nevetett, meg én is. Idácska büszkén nézett rám.

Karcolatok.

Buda-várában erősen foly az examen. Maga a »legelső magyar ember, a király« a cenzor. Hej, beh sokan vannak a hivatottak.

De ki tudja, milyen »kalkulust« kapott az egyik is, meg a másik is?

S ki tudhatja, ki lesz a »választott«?!

Reájár a rud a »modern liberalizmus«-ra. De az illetők magukra erőltetik »külsőlege« a jó kedvet, s ugyancsak, viczezelnek.

Lám a »Nemzet« is viczezel, meg a »Szabadság« is viczezel.

S persze most is a »nemzet« és a »szabadság« rovására viczezelnek.

Lapunk mutatószámát a »Debreczeni Ellenőr« így éneklé meg:

»Katholikus lap Nagyváradon, Dr. P. A. jogtanár szerkesztésében és a nagyváradai káptalan támogatása mellett (!?) »Tiszántúl« czimvel katolikusirányú lap indult meg. A Tiszántúl forgalma alatt (talán fogalmat akart mondani?) eddig mi debreczeniek (!) csak kálvinistust értettünk.

Igen rosszul értették, ha csakugyan úgy értették. Mi a geografiából tudunk először is annyit, hogy a Tiszántúl nem csupán Debreczenből áll.

S azután annyit, hogy itt van például: Szeged, Csongrád, Szentés, Arad, Temesvár is stb.

Persze a főtebbi bemutatásban mintegy a sorok között az a gondolat és szemrehányás lappang: hogyan mernek a Tiszántúl a legkálvinistább ország részben, a katolikusok csak meg is mozdulni? s épen a Tiszántúl czimével lapot indítani?

Hát bizony a statisztikából is tudunk annyit, hogy a kérdésben álló földdarabon is legalább ugyanannyian vagyunk katolikusok (41-45%), mint a menyenyien a protestánsok (40-31%) vannak.

Mindezeknél fogva s mindezeknek dacára, tisztelettel bocsánatot kell kérnünk, hogy mi is itt élhesünk, s továbbra is szívassuk a »Tiszántúli« jó levegőt.

Cerberus.

NAPTÁR.

— Január 1. —

Kedd. Róm. kath. Kis-Karácsony. Prot. Újév. Gör. kel. decz. 20. Ignácot. I. sz. 5. Tebeth.

Nap kel 7 óra 30 p., nyug. 4 óra 6 p. Hold kelte 10 óra 29 p. Nyug. 10 óra 20 p.

Január 3. A »László malom« rendkívüli közgyűlése.

» 6. A nőegylet estélye B.-Ujfaluban.

» 9. Koresolya bál a Zöldfában.

» 13. Ipartestületi bál a Sasban.

» 21. A nagyszalontai dalárda hangversenye.

» 26. II. Tiszti-estély.

» 31. Nagyváradon román ifjuság táncestélye.

Február 10. A nváradon iparos ifjak önképző körének táncestélye a Zöldfa szállodában.

Február 16. Jelmezes tiszti estély.

» 26. Zenekedvelők zeneestélye a Fekete Sasban.

— No mit szól hozzá? Hanem ez még mind semmi, — látná csak a fürdőben! Miska nagyon szereti a meleg vizet, úgy paskol prüszköl... Olyan édes, mint egy kis malacz... Egyszer el kell jönnie tíz órákor, mindennap tíz órákor megfürösztöm...

— Hát látod, miért kell nekem egyszer Sárkányékhoz mennem.

A fiatal ember elhallgatott, a másik meg azt mondta:

— Hjah, persze, így könnyű Sárkány urnak lemenni a Vaskapuhoz!

Egy kis szerkesztői üzenet.

(A Tiszántúl eredeti tárczája.)

Megboldogult gróf Teleki Sándor ezredesnek, a legszellemesebb magyar írók egyikének megvolt az a szokása, hogy valóban utolérhetetlen zamatú karcolatait és tárczáit, mindenkor valakihez »adrezzszálta«, rendszerint máshoz, mint a kihez és a kiről szólt.

A kis emberekhez illik, hogy a nagyobbak példáit kövessék. Tehát jelen igénytelen tárczám én is »adrezzszálom« még pedig egyenesen ahhoz, akihez és akiről írva van:

Kollegiális és testvéri üdvözlés a »Szabadság«-nak!

De nem tagadhatom, hogy e pillanatban »haragszom reá«, Ennélfogva megint egy más példát és »irodalmi gyakorlatot« kívánnék követni, tudni illik, miként a legtöbb ujság a múlt nyáron egy híres országgyűlési képviselő vezetéknévét kis kezdőbetűvel írta, én is így cselekedhetném s azt irhatnám: a »szabadságnak.«

S a legutolsó pillanatban csak ez tartott és tart ettől vissza, hogy belátom, hogy ez a legnagyobb »anachronizmus« volna!

Különböztetve és egyebekben a legjamborabb

A t. cz. közönségnek boldog új évet kíván

a szerkesztőség.

UJDONSÁGOK.

Ma, új év napján, a székesegyházban 9 órákor lesz a nagymise, melyet Zajnai kanonok fog végezni. A szónoklatot dr. Karácsonyi János hittanár tartja.

Ujévi tisztelgések. Az új év alkalmából a következő hivatalos tisztelgések lesznek: a főispánnál:

Szunyogh Péter alispán tolmácsolja a megye,

Sal Ferenc királyi tanácsos polgármester a város,

Mallás József helyettes pénzügyigazgató a pénzügyi igazgatóság,

Krikkay József pedig a kir. adóhivatal jókívánatait.

A királyi tábla elnökénél: Gyalokay Lajos törvényszéki elnök, a törvényszék s a járásbírók részéről pedig Velyáczky Gyula és Kenéz Sándor járásbírók vezeték a tisztelgőket.

A törvényszék elnöke előtt: Olasz Gyula kir. táblabíró, a polgármesternél Rácz Mihály főjegyző tolmácsolja a tisztikar jókívánatait.

Válság a függetlenségi pártban. A nagyváradon függetlenségi párt válságnak néz elébe. Paksy Gusztáv, a párt érdemes elnöke lemondani készül. A válság okai ismeretesebbek. Kezdődött a Szigligeti-nyomda s a »N. H.« válságos helyzetével s végződött Kossuth Ferenc meghívásának mellőzésével. Az ősz pártvezér most otthagyja a vezetést, melyet annyi jó akarral, bár kevés sikerrel teljesített.

Mutatványszámunkban említettük, hogy dr. Tetéleni Armin új jogügyi szaklapot indít meg január elsején. Az új lap czime, mely iránt az illető körökben nagy érdeklődés mutatkozik: Zeitschrift für ungarisches öffent-

és legistenfélőbb író emberen is megesik egyszer-másszor, hogy egy kissé elveti a sulykot, még akkor is, ha komoly dolgokról beszél és ír, hát még akkor, ha »humorizál.«

Nos annyi bizonyos, hogy a »Szabadság«, karácsonyi számában, megint csak úgy »véletlenül« rólunk is szólván, azt a bizonyos sulykot ugyancsak jól elvetette.

Direkte ugyan »be sem mutatott« minket az ő olvasó közönségének, persze ez talán nem is állott »érdekében«.

De indirekte a lap előkelő helyén »Izé« kegyeskedett kegyetlenül rossz viczezeteket faragni reánk.

Bekezdesül a »tizenkilencedik század folyó időszakának becses nyelvelmékei« közé méltán beiktatható »ezinikus« kifejezésekkel, arról panaszkodik, hogy tőlük zsidó és kálvinista szedők pártoltak át a mi nyomdánkba.

Sokkal több dolgunk volt eddig lapunk szellemi részének szervezése körül, semhogy arra is ráérhettünk volna, hogy a szedők »nacionáléit« is kutassuk.

De sajátképen soha eszünkben sem volt, hogy »ezt is« kutatnunk kelljen, s már most?

Tegyük föl, hogy a dolog csakugyan úgy áll, amint »Izé« mondja és írja, hát hiszen ez nekünk a legjobb »erkölcsi bizonyítvány«.

Ha mi fenn nem akadunk azon, hogy szedőink más vallásuk is lehessenek, valljon odaát veszik azt zokon?

S hát ugyan melyik oldalon van akkor a »példás türelem«?!

Ha malicziózusak akarnánk lenni, még azt is kérdezhetnők, valljon a szedőktől is megkivánják ott a »köteles hűséget«?

S valljon az íróknál manapság, kivételes dolog az »átvadás«?!

Továbbá »Izé« igen érdekesen és egyszerűsmind nagyon jellemzően elmeséli, hogy a szer-

liches und Privatrecht.» Az első szám ma jelenik meg, rendkívül változatos és érdekes tartalommal. Az új lap Politzer Zsigmond kiadásában jelenik meg Budapesten (IV. Keeskeméti-utca 4. sz.) havonként egyszer nagy nyolczad-rétű alakban igen szép nyomásban. Előfizetési ára egy évre 10 frt. Egyes szám ára egy forint. Felhívjuk rá az illető körök figyelmét.

Öngyilkos katona. A múlt év december 29-én a kaszárnyában öngyilkosságot követett el Balogh Sándor nagy-szalontai illetőségű — a 37-ik gyalogezredhez tartozó közkatona. Tetét a most lefolyt s még karácsonyi ünnepekre kapott szabadsága alatt odahaza tapasztalt azon keserű érzés okozta, hogy a katonasághoz való belépése óta megcsalta a kedvese.

Küry Klára — mint értesülünk — a nyomdászok téli hangversenyén kívül kilátásba helyezte, hogy a jövő szini szezonban többször fel fog lépni az »ő szeretett Nagyváradjának« szinkörében. Erre vonatkozólag már folynak a tárgyalások Leszka y igazgató s a művésznök között. A kedves primadonna már teljesen kihverte régi hűlés következtében kapott betegségét, s ismét az a finom, üde, bájos Küry Klára, akinek hódol az egész Magyarország.

Fegyelmi ügyek. Nagyváradi város fegyelmi bizottsága két fegyelmi ügyvel foglalkozik legközelebb. Egyik Papoleczy Ferencz alkaptány ellen folyó fegyelmi ügy, a másik egy lap-társunk által Busch Dávid főmérnök ellen emelt vádak kiderítése iránt folytatott vizsgálat. Mindkét ügyben megszüntetést indítványozott a főügyész.

A nagyváradi kir. járásbíróshoz, a törvényszék elnöke Pogány Menyhért törvényszéki jegyzőt, Farkas Gerő kir. albiró mellé osztotta be.

Margitay s a váradai nők. Egyik munkatársunk a fővárosban időzve találkozott Margitay Tihamér festőművészszel. Margitay igéretet tett neki, hogy Nagyváradra ellátogat, mert mondá, sehol az országban nincs annyi szép leány és asszony, mint Nagyváradon. »Modelle van szükségem, s azt hiszem találni fogok Váradon...« Igen, igaz, talál, csak jöjjön. Munkatársunk most levélben hívta meg a festőt, hogy itt újabb inspirációt nyerjen új sikereihez. Mily lelkesedéssel beszélt asszonyaink felől! Nem vagyunk bizonyosak, nem fog-e meggyőződni véleményének igazságáról, ha meglátja őket

kesztőség tagjai tanácskozára gyűltek össze s elhatározták:

»A szerkesztő is beadja a derekát, ha illő dotációval kinevezik pergamóni püspöknek.«

»A kiadó hajlandó eszerélni egy éneklő kanonokkal.«

»A segédszerkesztő odahagyja fényes állását és kimegy a sváb asszonyok közé Új-Palotára plébánosnak.«

»A főmunkatárs átadja pozícióját Rappolla bibornoknak.«

»A riporter egyházi czélokra engedi át összes jövedelmét, ha a spanyol udvarhoz udvari gyóntatóul bejut.« stb.

Valóban »pompás« viccezek, igazi »liberális« viccezek!

Lám például a »Fligend Blätter«, egy sikerült élezcért 50—100 márkát is fizet.

A fentebbiek is megérnek egy a mai napra a zsebben felejtett régi »kétgarasost.«

Persze én azt képzelem és el is hiszem, hogy a jámbor »Izé«, a maga ösztönét követte, s legalább is egy kissé »elszólt« magát,

De az a furesa, hogy csak az nem jutott észébe, hogy ha már »felkiváncsoznak«, ide mi-hozzánk »átkiváncsozzanak.«

Hja bizonyosan tudja, legalább sejtí, hogy »itt« buzgó és esetleg áldozatkész munkálkodás kívántatik,

S persze itt kevesebb az »extra-osztalék.« Végül »Izé« azt írja:

»Zengjen tehát a zsolttár, füstöljön a tömjén, illatozzék a mirha!«

De már ehhez mi is »hozzájárulunk.«

S bár a tömjén és mirha némely »liberális« idegekre bántólag hat, végre is bizonyos érzékre, normális állapotban, okvetlenül kellemesebb lehet, mint sok egyéb — izé! — —

Anti-Izé.

édes valójukban? Ha jön Margitay valószínűleg nagyobb szabású ünnepeztetés lesz osztályrészre.

Primiezia. Sebesziba Farkas Hugó premontrai kanonok rend. főgymn. tanárt ma fél 8 órakor szenteli fel áldozó pappá a róm. kath. püspöki rezidencia kápolnájában Nogáll János felszentelt püspök. Az új áldozár első szentmiséjét f. hó 6-án vizkeresztkor fogja tartani a praemontrei rend templomában.

Baleset a jégen. Kellemetlen baleset érte a napokban Müller Evike kisasszonyt a jégen. Egy padra akart leülni, miközben eleszított s ball keze orsó csontját eltörte. A fájdalmakat súlyosbítja az, hogy ép most a farsang közeldével történt. Mennyi boldog ábránd és remény vált semmivé! S mennyi tánczos fájlalja a kisasszony balesetét.

Egy szabadsághős emléke. A branyiszközi pap vitézségéhez hasonló hőstettet látott az 1849. év július havában Gömör- és Abauj-vármegyék határán, az ugynevezett Szoroskő. Mikor a muszkák betörték Magyarországra, egy nagyobb csapat kozák Gömör felé vette útját Abaujból. A gömörmegyei kormánybiztos, Hokky István rozsnói katolikus lelkészt bizta meg a népfelkelés szervezésével, ki csakhamar tekintélyes számú csapatot toborzott össze. A csapatot ő maga vezette az oroszok ellen. De mielőtt támadást intéztek volna, Hrencsok nevű görgői katolikus kántor árulása folytán az oroszok bekerítették a kis csapatot. Rövid, de hősi küzdelem után leverettek. Hokky keresztrel és karddal kezében küzdött, de végre is az egyik kozáknak sikerült őt leszurni, mire borzasztóan megesonkították, úgy, hogy husz sebből vérezve lehelt ki lelkét. Holttestét Rozsnó közönsége fényesen temette el Kraszna-Horkán, sirjára Andaházy plébános az ötvenes években szerény emléket emeltetett, de az idő már nagyon megviselte a sírkövet. Azért most Rozsnó polgársága — mint levelezőnk írja — mozgalmat indított, hogy városa szülöttjének, a hősi halállal kimult szabadsághősnek méltó emléket állíttasson. A gyűjtés már javában folyik.

A nagyváradi posta és táviratbiztosok tegnap este a »Széchényi« szálló éttermében Sylveszter esti bankettet tartottak. A teljes számmal megjelent postások és táviratbiztosok késő éjfélig együtt mulattak Varga Lajos zenéje mellett.

Nagyváradi város katonaviselt ifjusága csatlakozik az egyetemi ifjuság mozgalmához, mely a 25. §. revízióját kívánja. Ugyanis a közös hadseregbeli önkénytesek közül csak ketőt, a huszároknál egyet (Cziffra Kálmánt) neveztek ki hadnagynak. Most deputáció útján akarják megtudni, minő rangban maradtak a sikerrel vizsgázott önkénytesek a tartalékokban. Itt megemlítjük, hogy Gyálókay Lajos t. elnök fiát: Gyálókay Jenőt a 6. vadászrezredben tartalékos hadnaggyá neveztek ki s most tényleges szolgálatra jelentkezett.

Az egyetemi ifjuság mozgalma. A budapesti egyetemi ifjuság elhatározta, hogy a karácsonyi szünidő letelte után gyűlést fog tartani a véderőtörvény sérelmes 25-ik §-ának felfüggesztése tárgyában. Ezt azon okból teszik, mivel dacára annak, hogy az ideai önkénytesek közül sokat, kik sikeresen tették le a tisztí vizsgát, hadapród-tiszthelyettesekké s csak nagyon keveset neveztek ki hadnaggyokká a mi annak a jele, hogy tartalékos tisztokban hiány nincsen.

Mennyi lakosa van Nagyváradnak? Rendkívül kedvező statisztikai kimutatást terjesztett be dr. Hoványi Ferencz városi főorvos tegnap jelentésében a polgármesteri hivatalhoz. Az elmúlt héten ugyanis született városunkban összesen 69 gyermek, ezek közül törvényes 53, törvénytelen 16; haláleset történt 21, a szaporodás tehát 83%. Városunk összes lakosságának száma tehát 42,835. Felemlítjük még mint igen kedvező jelenséget, hogy az elmúlt héten semmiféle ragályos betegség nem for-

dult elő; s a difteritisz teljesen szünetelt van, mert már 10 nap óta újabb megbetegedés egyáltalán nem fordult elő.

Biharfüred leírása. »Az orvosok és természettudósok« legutolsó vándorgyűlésén jelent meg egy füzet, mely Biharország gyöngyének sok, de nem elég helyet szentel. Biharfüred természeti kincseit most egy hatalmas illusztrált munkával tárja fel a közönség előtt Oncsásza hercege: Czárán Gyula simándi földbirtokos, a nagy természetkutató. A mű eseményt fog képezni; színes, chromolitografus képekben mutatja be Biharfüredet, a Leviahanopolist, a Szerenadot, a Piatre Boghit s a rémes »Ördögalmot«. Czárán a legilletékesebb leírója Biharfüred gyógyhelyeinek, mert ő tette azokat hozzáférhetőkké saját költségén s úgy ismeri azokat, mint az ellenzék a kormány büneit. A fényképeket Péchy Gyula, az opera titkára a kitűnő amateur művész és Szüts Dezső dolgozótársunk szolgáltatják a műhöz.

Jégdirektorunk meg volt elégedve. Rát-kay arczáról mindenki; aki vasárnap kiment a Döry szigetre, a megelégedést olvashatta le. Nemesak a jégpálya, hanem a nézőtér is tömve volt. A férfaktól és nőktől a kis diáktól mind ott volt, kinek csak kis kedve is van a sporthoz. A fiatalok rendezett fogósdit s egyéb a jégen a virtuozitásig vitt mutatványokat. Sőt, még táncoltak is — két verklis mellett. A korszolázók 4 óra után távoztak el, hogy másnap folytassák.

Kinevezés. Csóór Gáspár volt újságíró, az Ujlaki affér főintézőjét, a kereskedelmi miniszter a M. Á. V. budapesti üzletvezetőségéhez segédfogalmazóvá nevezte ki.

Jótekonyság. Tegnap délután osztották ki br. Königswarder Hermann 1000 frtnyi adományának egy részét, Lőrinczy Gyula rendőrbiztos közreműködésével, a helybeli szegények között. A jótekonyság adakozó Kis-Szántón, Karácsony napján az ottani szegények nyomorán is enyhített. A segélyezettek ezen igazán nemes tettéért áldják a jótevőt.

Új ülnöki állások Bihar megye árvaszékénél. Bihar megye őszi közgyűlésén négy árvaszéki ülnöki állást rendszeresített a felhalmozódott hátrány elvégzésére s a megszorodott munka szabályszerű menete végett. A belügy-miniszter csak 2 állást engedélyezett. A megye újból kimutatta, hogy ezzel a két állással nem érnek semmit, s felterjesztésében kérte a két állás engedélyezését. A rendszeresítendő állásokra már megindult a mozgalom. Emlegetik Verner Kálmán, Nagy Lajos, Miskolczy Zsombor neveit. Egyelőre a minisztertől függ, lesz-e állás a pályázóknak.

Tanügy.

Nőnevelés. Illetékes fórumtól vett értesülésünk alapján írhatjuk a következőket: A nagyváradi orsolyák zárdájában a karácsonyi bizonyítványok kiosztása alkalmából Sipos Orbán tanfelügyelő egyszersmint a tanítás rendszerét is alapos vizsgálat tárgyává tett, a mely alkalommal meggyőződött, hogy minden tantárgy a legszakavatottabb kezekben van s a tanerők sem mennyiségileg sem minőségileg semmi kívánni valót nem hagynak fön.

Népiskolák helyzete. Sipos Orbánnak a nagyváradi közigazgatási bizottságban előterjesztendő évnegyedes jelentésében nem sok vizsgálatról fog tudomást venni a közönség. Daczára a sok miniszteri, megyei s sok más hivatalos intézkedéseknek még mindig vannak nagy számmal községek, hol nincs iskola, vagy ha van, oly gyarló állapotban, hogy az csak a tanítás érdekeinek hátrányára szolgál. De mi még sajnosabb az az, hogy még igen számos tanító-nak nincs képesítése; másrésze meg még nem bírja eléggé a magyar nyelvet.

EGYLETEK.

A nagyvárad i partestület békéltető bizottságának segéd tagjait a napokban választották meg, miután megbízatásuk f. év végével lejárt. A választás Gerő Armin iparhatósági biztos elnöklete alatt történt. Tagok lettek: Faaler István asztalos, Szabó Károly asztalos, Tuksa József papucsos, Szilágyi József csizmadia, Aros Lajos csizmadia, Szabados Lajos szabó, Kiss András szabó, Pintér Tamás szabó, Vetésy Lajos szűrszabó, Magyary József magyarszabó, Molitorisz Béla szűcs, Szolga Sándor kárpitos, Kucsik József könyvkötő, Balesó István kőműves, Korbita Károly kőműves, Kasza József ács, Németh Antal lakatos, Vitéz János lakatos, Szabó Lajos lakatos, Aufnort Vilmos bádógos, Daraban Ignác kovács, Frölich Pál hentes, Fehér Jenő cipész, Máthé István mázoló, Hármás János sütő, Gönczi Gyula kályhás, Brüttik Jakab borbély, Morvai Vilibáld kéményseprő, Koch Károly szobafestő, Hödl János kádár. Póttagok: Szilágyi János, Molnár István szűrszabó, Nyesty Ferenc szíjgyártó, Rottensteiner Lajos csizmadia, Rót Ignác szabó, Farkas Lajos lakatos.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara a f. hó 20-án tartott teljes ülésének jegyzőkönyvét vették, melyből kiemeljük, hogy f. évi november hó 21-étől kezdve a kamaránál 46 ipar bejelentés történt főzetlet nyitásról és 24 ugyanilyenek bezúrtatásáról, továbbá, hogy a nyugdíj-alap vagyona a f. év végén 1484 frt 72 krt tesz ki. Legfontosabb része a füzetnek a magy. kir. keresked. miniszter válasza a kamara által a múlt évi jelentés kapcsán fölterjesztett díjszabási kérdésekre, A miniszter az innár megboldogult (?) László-malomnak valamint a többi vidéki malmoknak Angliába irányított liszt küldeményeit 700 kilogrammonként 24 kr díjkezdményben részesíti, de további kedvezményeket adni nem hajlandó. Együttal kijelenti, hogy a bihari h. é. vasutakon közlekedő vonatok gyorsasága a megengedett határt (valószínűleg a maximális határt érte ő kegyelmessége) már elérte, azt fokozni már nem lehet. Ebből aztán önként következik, hogy pl. a belényesi vonattal versenyt gyalogló kéményseprő-segéd csak tendenciózus ráfogás.

A jubiléumok.

— A nagyvárad tüzoltók ünnepélye. —

A nagyvárad tüzoltó őrtanyán vasárnap este lélekemelő ünnepély folyt le.

Husz éve elmúlt, hogy Hegedüs Géza, Diósy Soma alparancsnokok, Goldmann Dávid szakaszvezető, Friedmann Mór és Recht Ignác örökölnek Nagyvárad vagyona fölött. Bajtársaik tiszteletükre vasárnap bankettet rendeztek, melyet a jelenvolt díszes közönség jelentős ünnepélylyé avatott.

A tüzoltóság kert utcai őrtanyáján társas vacsora volt, melyen résztvettek: dr. Beöthy László főispán, Sal Ferenc, polgármester, Des Echerolles K. Károly és Sándor, Bordé Ferenc és Papp János tanácsosok, Guttman József, Radó Ignác, Smerhofszy Ferenc, Hollósy Jenő, Rátkay József, Tóth Ferenc, Stern Márton, Belezna Antal, Ragány János főszámvevő, Hering Sándor, a parancsnokság Mezey Mihály főparancsnokkal élén s a tüzoltóság teljes számában.

A program változást szenvedett, amennyiben az ünnepeltek arcképei Bécsből nem érkeztek meg, s így a tósztok közé osztották be a beszédeket. A 3-ik fogás után Mezey Mihály főparancsnok az ünnepeltekre emelt poharat. Sarkadi József hivatalos tószta arról szólott, hogy ember tervez, fotografus végez; ugyanis sürgöny jött Bécsből, hogy a képek hét óra érkeznek meg. Igaz nem leplezhetik le az ünnepeltek képeit, de óhajtják, hogy még 20 évig örököljenek a polgárok vagyona fölött. Biztosítja őket, hogy a legénység hően odaadón követi a jubiléumokat. Hegedüs Géza határos tószta köszöni meg az elismerést, bár kötelességérzete azt nem várta. A vendégeket köszönti föl.

A nagy éljenzéssel fogadott felköszöntő után Mezey Mihály a közigazgatás fejt Beöthy Lászlót köszönti fel. Beöthy László dr. főispán hangsúlyozta, hogy barátja volt a tüzoltóságnak, mert az állam kötelességét teljesíti. A társadalom vérével összeforrott már ez intéz-

mény fenntartása s erre üríti poharát. Diósy Soma Sal Ferencet, a tüzoltóság apját köszönti fel, aki megnézi jól, mire költi a garast, de aztán ha kell, ad is. Sal Ferencz kérde, hogy nem tartotta-e be Mezey Mihály atyjának tett ígéretét, hogy a tüzoltóságot pártolja? (Igen! mindenfelől.) Fekete László az Echerolles családra üríti poharát, Weidlich István felköszönti Mezey Mihályt, Rátkay József humorosan felköszönti a két lovat, melyet az Echerolles család adott a tüzoltóknak. Kíván nekik egy mérő zabot. Még sok felköszöntő hangzott el a kedélyes estén, melyen az iparos ifjakból alakult új tüzoltó zenekar pompás darabokat adott elő.

Emléktárgyakat osztottak szét ezután. Az alparancsnokok 1—1 az ünnepély emlékét bevésve örző tajtékpiját, a többiek 1—1 szipkát, s a legénység értéktárgyat kaptak.

Végezetével a pompás vacsorának, mely Mezey Vilma urasszony kezét dícsérte, az összes legénység hazakísérte a jubiléumokat, s szivből megéljenzte őket.

A lakoma jele volt annak, hogy Nagyvárad társadalma becsüli tüzoltóit s támogatja őket.

Ad multos annos!

—ő.

Mulatságok.

Az első tiszti estély.

Tegnap, az ó-év utolsó napján zajlott le fényes sikerrel a Fekete Sas nagytermében, a legelső tiszti estély. Katonáink ez alkalommal is megmutatták, hogy a bálterem parkettjén ép oly otthonosak, mint a gyakorló téren. Már jóval 8 óra előtt, egyik fogat a másik uton robogott be a »Fekete Sas« kapuja alá, úgy hogy rövid idő múlva fényes és nagyszámu közönség töltötte be az ez alkalomra élő virágokkal, pálmákkal és fenyőkkel izlésesen felszített nagytermet.

A táncestélyt vacsora előzte meg, mely után megtartották a Szilveszteri tombolát a közönség folytonos érdeklődése és feszült figyelme mellett, melyet közbe-közbe csak egy-egy szerencsés nyerő örömkialtása szakított meg.

A nyereménytárgyakat igen csinos és éttékes cseese-becsék, dísz-legyezők, nippes, tükrök, órák, írőkészletek stb. képezték.

A számokat Szűcs Irén k. a. húzta ki.

A tombolát, egy igen díszes kályhaellenzőt Blasesok Gyula önkéntes nyerte meg.

A tombola után megkezdődött a tánc, melyhez a négyesekre és tour táncokra a zenét házieszedünknek kitűnő zenekara szolgáltatatta, míg a csárdásokhoz Hamza Gyuri tüzes vonója húzta a talp alá valót. Pontban 12 órakor hagyományos szokás szerint a teremben a gázlámpák hirtelen elsötétedtek, az óra 12-öt ütött, mire a gázlángokat újra hirtelen felcsavarták s a Rákóczy-hangjai mellett megkezdődött az általános »boldog új évet kívánás. — Azután Hajdu István hadnagy lépett a pódiumra s egy igen ügyes és humoros verset, újévi felköszöntőt mondott, mely élénk derűtséget keltett egy ötleteinél, mint előadási módjánál fogva. A jelenlévők névsorát a következőkben adjuk.

Notabilitások. Remiz, Gausch, Konja és Virányi ezredesek, Pokorny Hermann altábornagy, Fuchs Mór tábornok, Enhuber őrnagy és vezérkari főtisztok.

Asszonyok: Bach Nándorné, Busch Dávidné, özv. Baróty Lászlóné, Bordé Ferencné, Beczkay Lajosné, Barta századosné, Bárczy Lászlóné, Csák Máthéné, Gálbory Józsefné, özv. Giraud Ottomárné, Hatfalushy Ernőné, Lauszsz századosné özv. Mayer Agostonné, Mihelffy Lajosné, Nagy Gyárfásné, Petrusz Jánosné, Ronacher Ferencné, Szunyogh Lorándné, Szokoll-Wilburg báróné, Sternthal Farkasné, Schreiter századosné, özv.

Szilágyi Sándorné, özv. Szűcs Istvánné, Vladár Mihályné.

Leányok: Busch Erzsike, Baróthy Erzsike, Bárczy Margit, Beczkay Gizella, Bach Margit, Erdélyi Mariska, Fesztl Carola, Gyeinánt Fanchon, Giraud Vilma, Mayer Gizella és Antonia, Petrusz nővérek, Szűcs Irén.

A tánc e sorok írásakor még folyik.

B. G.

A nagyvárad román ifjuság 1895. évi január 31-én a Zöldfa szálloda nagytermében hangversenyyel egybekötött táncestélyt rendez a nagyvárad szegény román tanulók felségélyezésére. A koncert programját, mivel még nincs véglegesen összeállítva, csak a napokban fogjuk közölni. A táncestély fél nyolc óra kezdődik. Belépti díj személyenként 2 frt, család-jegy 5 frt.

A berettyó ujfalu nőegylet január 6-án fogja megtartani táncestélyét, melyre városunkból is sokan készülnek. A nőegylet estélye egyike szokott lenni a vidék legkitűnőbb mulatságainak, melyen az egész Sárrét intelligenciája megszokott jelenni.

TÁVIRATOK.

— A „Tiszántul“ eredeti magán-táviratai. —

Bánffy elejtve.

Budapest, decz. 31. (Saját tud. táv.) A király egy politikusunk előtt kijelentette, hogy átmeneti miniszteriumról szó sem lehet. **A megoldásnak állandó jellegűnek kell lenni.** Ez a kijelentés a Bánffy-kombinációt kizárja.

A főrendek és a recepczió.

Budapest, jan. 1. (Saját tudósítónk távirata.) Az ellenzéki főrendek egy része Héderváry-kabinet létesülése esetén a két hátralévő törvényjavaslattal szemben bizonyos kikötésekkel a legnagyobb előzenyességre hajlandók.

Fuzio helyett tranzfuzió.

Budapest, január 1. (Saját tudósítónk távirata.) Nagy feltűnést kelt a félhivatalos jelentése, mely szerint **fuzióról szó sem lehet**, legfeljebb tranzfuzióról, vagyis szabadelvű elemeknek (talán Eötvösök? Szerk.) belépéséről a szabadelvű pártba. — A korona ugyanezen félhivatalos szerint határozatlan perhorreskálja a nemzeti párt programjának azon részeit, melyeket a szabadelvű pártnak kihallgatásban részesült korifeusai kivihetetleneknek mondtak.

Héderváry és a szabadelvűpárt.

Budapest, decz. 31. (Saját tudósítónk távirata.) A szabadelvűpárt a nem rég perhorreskált **Héderváryval szemben mindig nagyobb előzenyességet tanúsít**, noha félhivatalosan még mindig Bánffyt hangoztatják a legalkalmasabb jelölteknek.

Bánffy leleplezve.

Budapest, jan. 1. (Saját tudósítónk távirata.) A szabadelvűpártban nagy a harag Bánffy ellen, mióta köztudomásra jött, hogy beható tárgyalásokat folytatott a nemzetipárt vezéréberekkel. Ezek a tárgyalások egyébként **Apponyi magtartásán hajótörést szenvedtek.**

Agrár-diadal.

Budapest, jan. 1. (Saját tudósítónk távirata.) A köztelken nagy az öröm, mert

Kiváló szép csemege-szőlőt,

(legnemesebb faj)

almát és körtét, tiróli marónit,

valamint tisztán kezelt, természetes borokat a következő előnyös árak mellett ajánlok:

Egy liter asztali ó-bor — — — 24 kr.	Egy liter Magyarádi ó-bor I. — — 40 kr.
◆ 100 liter 21 forint. ◆	Egy liter Magyarádi pecsenye-bor 48 „
Egy liter uj-bor — — — — 28 kr.	Egy liter Magyarádi Bakator — — 60 „
Egy liter Magyarádi ó-bor — — — 32 „	Egy liter Menedi vereshor — — 60 „
	Egy liter Dalmát vereshor — — 32 „

Mindennemű üvegelt csemege-, aszú- és pezsgőborok a legolesőbb árban.

A „Répáti“ és „Szántói“ legjobb s legolesőbb gyógysavanyú vizek főraktára.

Egy kosár, 5 kiló legszebb rózsá csemege-szőlő 3 frt.

Kiváló tisztelettel

MERTZ NÁNDOR.

Nagyvárad, Nagy-Körös-utca, Mertz-ház

(1) 3-2

Telefon-összeköttetés.

Uri-utczán 411. népsorszá-
mu ház

örök áron

előnyös feltételek mellett

(12) 3-2 **eladó.**

Értekezhetni: Dr. Schweiger Ede
ügyvédnél.

(Lakik: Széchényi-téren.)

Alapítatott

Ajánl

1899. ében.

kitünő minőségű rumot,

Valódi közvetlen behozatott orosz theát, bel- és
külföldi csemege borokat és

◆ PEZSGŐT ◆

kassai sodart nyersen és főve;

HALAKAT

olajban, páczolva és sózva, ugy minden némű sajtokat

Wurst József czég,

Nagyvárad, fő-utca, Bartsch-ház.

(9.) 6-2

Szilágyi Géza

mű-órák és látszerész

Nagyvárad, Kossuth-(sas)-utca

Saskárvházal szemben.

Ajánlja dusan berendezett raktárát, ki-
tünő minőségű s jól szabályozott schveiczi
arany és ezüst zseb-, álló- és fali inga-,
keretes, tableaux és asztali *évesztő-óráit*;
ugyszintén arany gyűrű, függő, karóv, broche,
nyakláncz, csüngő s férfi és női orálanczait.
Továbbá szakszerűen berendezett szem-
üvegeit, melyeknek kristály tisztaságáért
teljes szavatosságot vállal.

Órajavitásokat

elvéllal s jól szervezett műhelyében készít
pontosan, olcsón és jól.

Ugy az eladott, mint javított órák jóljárásáért
kezeséget vállal.

Vidéki megkeresések lehetőleg postafordul-
tával eszközöltetnek. (11) 0-2

Szent László-nyomda-részvénytársaság

Nagyváradon, Apáczá-utca 3. szám.

Ajánlja magát a nagyérdemű közönségnek mindennemű könyvnyomdai munkákra,
ugy mint:

Napi és heti folyóiratok, irodalmi művek, iskolai értesítők, úrlapok, rovatos ívek;
továbbá **diplomák, részvények, oklevelek, bizonyítványok, eljegyzési és esketési kártyák,**
névjegyek, gyászjelentések, bál meghívók, tánczrendek, számlák, árjegyzékek, körlevelek,
jegyzői, ügyvédi és közjegyzői nyomtatványok, valamint **falragaszok** legizlésesebb kivitelben
való előállítására, ugy fekete mint színes nyomással a legjutányosabb árak mellett.

Raktáron tart egyházi nyomtatványokat, u. m.: **Kereszteltek, Egybekeltek és Meg-**
holtak anyakönyve, ezeknek kivonati ívei, Templomszámadási ívek, Bevétel- és Kiadás,
Alapítványi jelentések, stb. stb.

Megrendeléseket elfogad a nyomda üzletvezetője.

A nyomda egészen újonnan a legdivatosabb és izlésesebb betűkkel, valamint légszesz-
motorral van felszerelve és elsőrendű munkaerők fölött rendelkezik.

Mindezeknél fogva vagyunk bátor vállalatunkat a t. cz. közönség szíves pártfogásába
ajánlani és maradunk

Kiváló tisztelettel

Nagyvárad, 1894. december hóban.

A Szent László-nyomda-részvénytársaság.

(5) 0-2

◆ Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek. ◆

JANKY ANTAL
NAGYVÁRADON
AJÁNLIJA

Déli gyümölcsök,
CZUKORKÁK.
Valódi jamaicai rum,
TEÁK
és
TEA-SÜTEMÉNYEK.

A nagyvárad
francia Cognac-gyár
főlerakata.
Csak
TISZTA BORBÓL
lepárolt
* **COGNACOT** *
hoz forgalomba.

Olaj, petroleum
és
lámparaktár.
Összeköve különféle
vessző s nád diszfónatu
KOSARAK
eladásával.

Mindenféle bel- és külföldi
sajtók, turók és
CSEMEGÉK.
Prágai és kassai

SONKA.
Naponta
friss bécsi
VIRSTLI.

ANYAG-ÁRUK
állatgyógyászati, mezőgazdasági
és ipari
czélokra.
TEMPLOMI
és
ASZTALI
GYERTYÁK
minden minőségben.

**FÜSZER-, FESTÉK-,
ANYAG-,
BOR-,
CSEMEGE-
és
ásványviz-
kereskedését.**

Mindenféle
kertészeti és mező-
gazdasági
MAGVAKBÓL
mindig nagy készlet
a legmegbízhatóbb
forrásból beszerezve.

Bel- és külföldi
gyógy- és savanyú vizek,
valamint
forrás termények
nagy raktára.

**PIPERE
cikkek.
ILLAT-
SZEREK**
nagy választékban.
FOGPOROK
és
FOGPASZTÁK.

„SANITAS”
sterilizált szikvizgyárát,
mely vegytiszta, folyékony szénsavból
állít elő **SZÓDAVIZET.**

(13) 0-2

— BECZKAY LAJOS. —

UJONNAN BERENDEZETT ÜZLET!

Legújabb női kelme szövetek és selymek nagy választékban és igen olcsó árban.

Nagy téli kendők, berlini és selyem kendők. — Valódi Schroll-féle

chiffonok, asztalneműek, ággyterítők Kész férfi és női
és **függönyök** fehérneműekből
nagy választékban. nagy raktár. —
Legutányosabb árakban
u. m. kitűnő szabású és minőségű
férfi-ingek. Magyar, német és francia
szabású lábravalók. — Mindig a legújabb
nyakkendők és gallérok
nagy választékban. (10) 3-2
Zsebkendőkből ujdonságok. — Dr. Jäger-féle alsó ingek és
nadrágok. — Ezen kívül minden e szakmába vágó különféle áruk
nagy választékban és a legutányosabb árakban.

Nagyváradon, Szent László-tér és Zöldfa-utca sarkán.

WEINSTOCK FÜLÖP

műórás, ékszer- és látszerész
Nagyvárad,
Szt.-László-tér 47. sz.
(Dímandi-ház.)

Javit és elad
mindennemű órákat
jótállás mellett.

Nagy választék arany, ezüst, nickl,
álló, inga, keretes, ébresztő, párisi,
bura, iroda és schwarzwaldi
Órákban.

Mindennemű arany és ezüst ékszerek.
Valódi G. Rodenstok diaphragma SZEMÜVEGEK.
A legfinomabb perescop üvegek, látcsövek
és **más optikai tárgyak**
nagy választékban. (8.) 3-2

Üzletben rendelkezésre áll a nagyérdemű közön-
ségnek egy Rodenstok-féle **Refraktometer** szem-
vizsgáló gép, melynek segítségével **egy perc** alatt
megtudhatni mily üveg szükségesnek.

Tejeladás.

A nagyvárad i. sz. káptalani uradalom micskei gazdaságából naponként literes és félliteres bedugaszolt palackokban, kifogástalan minőségű, egészséges tej fog Nagyváradra a vevők részére szállítani.

Megrendelést elfogad az uradalom központi irodája Barátok-utca 854. sz. a. s ugyanott az eladás feltételei is megtudhatók.

Szabó Ferencz,
uradalmi igazgató.
(Utánnymás nem díjazatik.)

(2) 0-2

— Fűtés —

nagy helyiségek egyenletes melegítésére, lakások központi fűtésére legalkalmasabb a

gáz-coaks.

Egy métermázs (2 frt) valamivel drágábbnak látszik ugyan, mint a közönséges kőszén, de könnyebb fajsúlyánál fogva majdnem kétszer annyi ideig tart és a kezelése sem kíván oly szigorú felügyeletet, mint a kőszéné, mert a fojtó gázok már a gáz-coaksból el vannak távolítva.

De nem tévesztendő össze a gáz-coaks a bányavagy melle-coakszal sem, mely utóbbi sokkal nehezebb.

Gáz-coaks kapható nagyban és kicsinyben, 250 kilós részletek házhoz küldetnek csekély fuvardíjért.

Nagyvárad i légszeszgyár.

(3) 6-2

Hirdetéseket
elvállal jutányos áron
a
„Tiszántúl”
kiadóhivatala:
Nagyvárad, Apáczka-utca 3.

Winterhalter Antal apát-kanonok aranymiséje.

Rövid másfél év alatt a váradai székes-káptalan negyedik tagja érte el a ritka szerencsét: megérte pappá szenteltetésének ötvenedik évfordulóját, megtartotta aranymiséjét.

Nogáll, Vinkler és Schiefner kanonokok után Winterhalter kanonokot érte e kegyelem. Ugy látszik, azokat jutalmazza Isten a hosszú élet nagy kegyelmével, kik mások könnyeinek letörölésében találják örömeiket, kik nemes feladatuknak tartják enyhíteni mások szenvedéseit. Winterhalter apát-kanonok is azok közé tartozik, kik kiváló módon gyakorolják az irgalmasság cselekedeteit, — bár nem is lármázzák tele a világot tetteik hírével. Nem az emberek elismerését, hálaát keresi, hanem az örök Bíró által ígért örök jutalmat.

E város szegényei, árvái, nevelő- és tanítézei sokat tudnának beszélni az ő jótékonyágáról. Alig ment még el házatól kéregető üres kézzel. Minden nemes törekvés, minden jótékony intézet készséges, bőkezű támogatót talált benne mindenkor.

Életrajza a következőkben foglalható össze. 1819. szept. 20-án született Nagy-Károlyban. Ugyanott végezte középiskoláit is. A philozófiát Kassán tanulta, míg a jogot már Nagyváradon hallgatta. Mint a jogakadémiának egyik legszorgalmasabb hallgatója felköltötte Fogarassy kanonok érdeklődését, s az ő pártfogására a jótékonyágáról most is emlegetett Lajcsák püspök felvette őt a kispapok közé. A theológiát szintén Váradon végezte kitűnő sikerrel, s huszonöt éves korában — 1844. decz. 28-án — Bémer püspök által pappá szenteltetett. Hat esztendő a lekipásztorkodás terén töltött, káplánkodott az egyházmegye különböző helyein: Bikácson, Szalacson és Endrődön, min-

denütt megszerezve magának a hívek ragaszkodását és elöljárói becsülését. 1850-ben került Váradra; előbb mint szentszéki jegyző lett alkalmazva, de már egy fél év múlva a papnöveldebe küldetett, mint tanulmányi felügyelő és hittanár s a két legfontosabb tantárgy, az erkölcstan és lekipásztorkodástan tanítását bízták rá. Harmineczkét esztendőt töltött a tanári pályán.

Az egyházmegye papságának fele az ő tanítványa volt. És hogy mily őszinte szeretettel vették körül tanítványai és többi paptársai: bizonyítja az ő kanonoki kineveztetése, mely a legújabb időkig unicum volt e tekintetben. Lipovniczky püspök néhai Hoványi kanonok halála után, hogy jobban megnyerje papjai szeretetét — felszólította egyházmegyéje papságát, döntsék el ők maguk, ki legyen közülök kanonok? Valóságos választás volt s az egyházmegye többsége Winterhalter tanárt öhajította kanonoknak. Lipovniczky püspök megtartotta szavát s kineveztetette őt a Felsőház kanonoknak.*) Az egyházmegye papsága nem esalatkozott benne. Igazi testvéri szeretettel fogadta, segítette, támogatta mindenkor legfiatalabb paptársait is. Tíz esztendeig maradt még mint kanonok a papnevelő intézet élén; a tanári kar pedig maig is ő a főigazgatója.

Ahol szükség, szenvedés vagy nyomor van, mindenütt ott látjuk az ő jótékony kezét. Nagyváradnak két nemes czélu intézete érzi különösen az ő áldott, jó szívének melegét. A koldus-ápoló intézetnek s a vele kapcsolatos Sz. Lászlóról nevezett fi-gy-er-mek-menedékháznak újabbkori története az ő nevéhez fűződik. Kevesen méltányolják ezen áldásosan működő intézet nagy fontosságú feladatát. Lesz gondunk rá, hogy lapunkban minél gyakrabban legyen szó róla, — de már ez alkalom-

*) Hasonló eset történt 1793-ban a kalocsai egyházmegyében.

mal is kijelentjük, hogy a kath. legényegyleteken kívül alig van hathatósabb ellensúlyozója a szociális törekvéseknek, mint e szerény fi-gy-er-mek-menedékház. Hogy mennyit tett Winterhalter apát-kanonok ezen intézet emelésére? mennyit áldozott anyagi viszonyai rendezésére? fényesen tanúsítják az intézet évlapjai. Régebbi alapítványához aranymiséje emlékére újabbat csatolt.

Évtizedek óta állandóan nagyobb összeggel segíti — megsértem talán vele szerénységét, de kimondom — az Orsolya-szüzek intézetét. Jótékonyágát régóta élvezi a kapuczinusok és irgalmasság zárdája. Ha az egyházmegyében, sőt bárhol az országban — templomra, iskolára gyűjtenek, nevét mindig az első adakozók között találjuk. Alig van városunknak jótékony vagy nevelő intézete, mely ne érezte volna bőkezűségét.

A jótékonyág gyakorlásával ünnepelte meg jubileumát is. 22,000 koronát tett alapítványul különböző czélokra aranymiséje emlékére. A hittanások fizetésének javítására, a papnöveldeeknek egyház-szónoklati pályadíjra, egy joghallgatónak ösztöndíjra, a koldusápoló intézeti gyermek-menedékháznál tett régi alapítványának növelésére, 3 képezdésnek ösztöndíjra, péterfillérre, végre a szilágymegyei sámsoni iskola építésére (a telket már előbb megvette) és a lompéti iskolás gyermekeknek könyvekre és írószerekre.

Szerény, feltűnést kerülő volt mindenkor, — ez jellemzi aranymiséjét is. — Az üdvözlések elől elvonulva, minden külső pompa nélkül mondotta aranymiséjét (decz. 28-án) Radnán, az Istenanya oltárán. — Akik tudták hollétét — felkeresték ott is üdvözlő távirataikkal. Szíves készséggel csatlakozik hozzájuk az aranymiséj tanítványainak, tisztelőinek nagy serege s őszinte szívből öhajjt minden jót annak, aki mindenkihez, mindenkor jószívű volt.

— a.

Miért nem nősültem meg Nagyváradon.

— Baka-történet lóháton. —

— A »Tiszántúl« eredeti tárczája. —

Nevem ifju Varju Péter, fűszerkereskedő az öregemnek, idősb Varju Péternek üzletében: Debreczen, Csicsogó-tér 7. szám.

A Varjuk kiterjedt és tekintélyes familiája igen sokat tart jó hírnevére. Az átellenes sarkon lakó fűszeres azt állítja ugyan, hogy családunk előkelőségéről és magas összeköttetéseiről táplált önértékünk csak azzal okolható meg, ha beszámítjuk a familiáris kötelékbe azokat a névrokonainkat is, akik (!) ilyen zord deczemberi esteiken a városházának, a Csanak- és Biedermann-palotáknak fedelein valóban ijesztő számban tartózkodnak.

Ez azonban csak kenyér-irigységből származó, rosszakaratu ráfogás. Aki Debreczennek czivis-társadalmát ismeri, az előtt nem kell bizonyitanom, hogy a tollatlan Varjuk is szép számmal vannak képviselve a nagy kálomista Rómában.

Az öregem sokszor eldicsekszik a mult idők Varjuival, kik között nemcsak tekintélyes városi szénátorok, hanem a sokkal népszerűbb hentesek és háromlovas talyigások is képviselve voltak.

Annyi bizonyos, hogy a Varjuk ugy a szenátorok, mint a talyigás-pályán első emberek voltak.

Ugy látszik, hogy csak az öregem nem követi ebben a familiáris régulat, mert biz ő meglehetősen erélytelen, rezignált természet; amit egyébiránt inkább az anyám nevelési rendszerének tulajdonítok, aki annál bátrabb és erélyesebb asszonyság.

Az én tartalékos honvédhadnagy kineveztetésem óta tetemesen emelkedett a Varju-familia önérzete.

Ugyanis leszámítva a nagyapámat, aki

1848-ban mozgó nemzet-őr volt, de már két hét múlva, egy kilátásba helyezett ütközet hírére végképpen elmozgott erről a czivis karakterhez nem illő pályáról — tehát ezt a nagyapámat kivéve: katona-ember még nem akadt a Varjuk között.

Az anyám ugyan, a ki többször lenézőleg nyilatkozik a Varju-családról, magának követeli a katonai erények beplántálásának érdemét. Neki ugyanis volt egy nagybátyja, ki sok éveken keresztül mint lovas hajdu szolgálta a nemes várost, sőt ünnepélyesebb alkalmakkor kardot is viselt.

Elég az hozzá, hogy éppen ez a tart. tiszt. minőségem kényszerített arra, hogy az Önök pakfon-városát megismerjem.

Egy szép napon behívtak a Nagyváradon tartandó nagy gyakorlatra.

Elhallgatom a manőverrel járó fáradságokat, katzenjammereket és a pénzküldeményekkel érkező anyai dorgatóriumokat, mert mindezeket edessé tette nekem egy ragyogó fekete szempár.

Ezek a bogár szemek egy gyönyörű 17 éves kis leány tulajdonát képezték. Ez az eleven Tündér Ilona a mamájának a lánya volt; ez a mama pedig részben egy váradai fűszerkereskedőnek a felesége, részben pedig az én anyámnak leánykori jóbarátnéja lévén, ennek a logikai összeköttetésnek a kapcsán kerültem ezen főtisztelt bogárszemű anyagnak a bűvkörébe.

És itt engedjék meg, hogy egy mély, fájdalmas sóhajjal könnyitsek bánatos szívemen. Csaknem kiesordul a köny a szememből, ha elgondolom, hogy Ilonka — ez volt a neve az anyagnak — ma ifju Varju Péterné lehetne, ha ettől a szerencsétől meg nem fosztja egy intrikus — — — — — ló.

A dolog úgy történt, hogy az édes anyám ajánló levelével felszerelve váradai tartózkodásom első napján bemutatkoztam Ilonkának.

Tetszett az öregek szíves vendégszeretete, melylyel fogadtak, de szépszorta jobban tetszett a leányuk, kinek szépsége, vidám eleven-sége mindennap odavonzott e kedves család körébe.

Az öregek ugy látszik jóakarattal vették tudomásul, hogy belekozmasodtam a szép Ilonkába. De a kis szeszélyes tündérral sehogysem tudtam tisztábjönni. Annyi bizonyos, hogy mindig jó kedvvel beszélt velem, különösen mikor azt mondta, hogy »Kedves Varju ur!«

Egyszer megajándékozott egy darab 50 kros bélyeggel és egy iv miniszter-papírral.

— Fogja kedves Varju ur, ezt magának adom.

— Csókolom a kezét; de mit csináljak én ezekkel?

— Folyamodjon névváltoztatásért, mert látja ezzel a névvel aglegény fog maradni. Ugyan hol fog egy valamire való lányt találni, aki arra szánja magát, hogy ezután ifju Varju Péternének hívják!?

Máskor meg azért leczkéztetett meg, hogy miért lettem én honvéd, na meg éppen baka? Váradon minden valamire való önkéntes a közös hadseregnél, még pedig a huszároknál szolgált.

Ebből azt a tanuságot merittem, hogy Ilonkának egyéniségem bizonyára nagyon tetszik. Szívesen lenne a feleségem; de jobb szeretné ha más nevem volna és ha a huszároknál szolgálnék.

Elkeseredésemben kifakadtam összes őseim ellen, kik elég szerencsétlenek voltak Varjúkká lenni, mikor ugyanazzal az erővel Sasok vagy legalább is Solymok lehettek volna.

Másnap ismét olyan kedvesen fogadott, hogy újra remélni kezdtem. Egy szóval napról-napra jobban belebolondultam.

Fényes ábrándokat szőttem magamban a mi jövő boldogságunkról. Elképzelttem, hogy milyen kedves, otthonos, boldog lesz majd a mi

Búcsu az ó évtől.

Daczára a nagy havazásnak, mely tegnap egész nap tartott Nagyváradon, seregesen tudt a közönség a székesegyházba a délutáni ájtatosságra, mert tudta, hogy régi kedvelt szónokját, Radnai prépost-kanonokot fogja hallgathatni.

A valóban nagyszámú közönség nem is esalatkozott várakozásában, mert ilyen szónoklatot ritkán lehet hallani. Meghatóan változó beszéde elején a mulandóságot. »A hatalom kegye ingó, törékeny nádszál, a hirnév, dicsőség légben eloszló füst — — — és tart a folytonos költözködés ki — — a temetőbe . . . Csak egy a változhatatlan — Isten, az egyedül valódi nagy, — az egyedül igazi jó, — ki megszülött. Fiát küldé a földre s kihirdette változhatatlan törvényeit.« Beszéde további folyamán fejtegeté a törvény keletkezését. A törvényt Isten feltétlen uralkodói joga és hatalma, — valamint az önelhatározással dicsekvő ember szabadsága, érdemszerzésének s örök jutalmának lehetővé tétele hozta létre. Ennél fogva az ember szabadságával rendelkező minden más hatalom csak Isten feltétlen hatalmában bírja forrását, létjogát. »Nem volna semmi hatalmad ellenem, — mondá Krisztus Pilátusnak — ha te nekem onnan felülről nem adatott volna.« Kifejté azután a következményeket. Elismerni és tisztelni a legfőbb törvényhozói jogot — szigorú kötelességünk. »Mind, amit Isten felségjogából elvonunk: a hóhér felségjogát fogja nagyobbítani.« (Louis Blanc.) — Továbbá: csupán az Isten akarata szerint alkotott, az ember végrendeltesét előmozdító törvénynek, rendeletnek van létjoga; csak az követelheti a lelkiismereti engedelmességet. A kötelesség ellen nincs jog. — Nem lehet, hogy az ember önmagának szabjon tör-

vényt — az Isten törvényei ellen, — nem csinálhat mindenki magának tetszése szerinti — katekizmust. — Végre: a törvényt egészen meg kell tartani, nem lehet közöttük válogatni kényünk-kedvünk szerint. Mert ha valaki az egész törvényt megtartja, de egyben vétkezik: mindenikben vétkező lett. »A széptárgyaláshoz méltó volt a befejezés, melyben utalt a bajok forrására: — eltértünk Isten törvényeitől; nincs hát más orvosság, mint visszatérni azokhoz, még ha lelki küzdelembe, áldozatba, lemondásba kerülne is. »Kinek hatalma szab törvényeket s határt. — Óh népek Istene küldj egy reménysugárt!«

A prédikáció után Vinkler cz. püspök tartotta az évről isteni tiszteletet.

Irodalom és művészet.

Felolvasás és hangverseny. A nagyvárad Szigligeti társaságnak nemsokára előkelő vendégei lesznek. Iványi Ödönnek, ki rövid élete alatt is jelentékeny irói sikert ért el, barátai és tisztelői emléket óhajtnak sirja fölé állítani. Ez emlék kiadásainak fedezésére e hó 5-én hangversenyyel összekötött felolvasást rendeznek, melyen részt vesznek: Bródi Sándor, Márkus József; Szatmári Mór s más fővárosi írók, valamint Csetényi (Böhm) Juliska színésznő. Nem kételkedünk, hogy egy a nemes cél, mint az igazi szellemi élvezet előkelő és számos hallgatót fog összehozni.

Honfoglalás. Dus László, trilogiájából, melyből, már az Árpád és Kiovi esata készen van, jelenleg a harmadik részben a »Honfoglalás«-on dolgozik. Az egész munka az Athenaeum kiadásában gazdagon illusztrálva fog megjelenni. Az esemény számba menő műből legközelebb lapunk mutatványt közöl.

Uj esárdás és valezer. Knapp Lajos, Knapp Ferencz építész fia, csinos esárdást szerzett, melyhez a szöveget egyik munkatársunk írja. A tehetséges fiatal szerző a dallamos esár-

dáson kívül egy valezert is irt, melyről akik hallották, azt mondják, hogy a sok szellemtelen darabok nivóját felülhaladja. A zenedarabok közelebb előadásra kerülnek.

Pályanyertes Bokor. A Rust József által népszínműre kitűzött 500 frtos pályadíjat Bokor József nyerte meg 22-ik számú »Télen« című darabjával. Még egy figyelemre méltó darab akadt a népszínmű áradatban; a 63-ik számú »Hulló Csillag«, melynek szerzőjét jelentkezésre szólítja fel a népszínház igazgatója.

Széchenyi István, a legnagyobb magyar által az akadémia számára adott 60.000 frtos alapítványt, melynek eddig csak 6% kamatait fizették, Széchenyi Géza gróf készpénzben kifizette.

Fra Girolamo. Somló Sándor Fra Girolamo című darabját a Nemzeti színház repertoírjába felvette s legközelebb színre is kerül.

Wagner Párisban. A nagy operában Wagner az utóbbi időben jelentékeny hódítást csinált, a mennyiben elhatározott dolog, hogy a legtöbb Wagner-féle darabot előadják, annak daczára, hogy Tannhäuser első bemutatásakor csufosan megbukott. Már két darab szerepei vannak kiosztva a Tannhäuser és a Nürnbergi mester dalnoké. Nem sokára még több Wagner darab is bele kerül a repertoárba.

Popper Dávid, a kitünő gordonka művész, jelentékeny anyagi és művészi sikerek elérése után, befejezte londoni hangverseny körútját. A Monday Popular koncertekben is több alkalommal föllépett.

Korkérdések. Most hagyta el a sajtót Kozáry Gyula Korkérdések című munkája. E kis munkában, mely nyolcz fejezetet tartalmaz, korunk égető kérdéseit tárgyalja konferenciális modorban a szerző, mely bárkire nézve élvezhetővé teszi munkáját.

A munka a szerző kiadásában jelent meg. Ára 1 frt.

Különbben e korszerű munka bővebb ismeretetésére nemsokára visszatérünk.

kis fészünk az apai házban, Csicsogó-tér 7. sz. alatt. Ebédutánoként levettem a kényelmetlen zubbonyt és egy hazulról hozott kékbajtos schlafrokban csibukoztam, hogy előre is beleéljem magamat a családapai méltóságba, melyhez egyébiránt többrendbeli apró Varjak utján reméltem hozzájutni.

Szinte melegem lett és elpirultam (Honka nevében) erre a gondolatra.

Ekközben elkövetkeztek a gyakorlatok utolsó napjai. A véletlen segítségemre látszott jönni Honka meghódításában.

A segédtisztünk a nagy gyakorlatok utolsó hetében beteg lett, úgy hogy szolgálatát nem teljesíthette. Helyettesítéséről kellett gondoskodni. A hivatásos tisztek közül egy sem volt nélkülözhető a csapatnál és így a tartalékos tisztek lettek fölszólítva, hogy aki közülünk lovagolni tud, vállalja el a segédtiszt szolgálatát.

Ifju Varju Péter! — így szóltam magamhoz, — te burokban születted! Ha már nem lehetsz Solyomná Honkádért, — mert hiszen az apám menten kitagadna az örökségből —, de legalább lóra ülhetsz a kedvéért.

Jelentkeztem. Elfogadtak. Másnap lakásom elé hoztak egy élemedett szürkét fölnyergelve. Kinézése egészen megnyugtató. Erről a megdöntött jelenségről ugyan nem lehetett semmiféle ifju könnyelműséget föltételezni.

Az első próba pompásan sikerült; csak az őrnagy ur figyelmeztetett néhányszor, hogy »erélyesebb mozgásra szoktassam azt a gebét.« Sokkal aggasztóbb tünet volt, hogy egy közlemben került pékinast megrugott; de ezt személyes ellenszenvnek tulajdonítottam. Ifjabb éveiben talán pék volt a gazdája. —

Este bombaként csapott le a hír, hogy a legmagyarabb főherczeg jön szeretett honvédei fölött szemlét tartani.

Pompás alkalom! Azonnal rohantam Honkákhoz jelenteni a nagy eseményt.

Honka el volt ragadtatva. Az ő erélyes föllépésére a mama határozatilag kimondta,

hogy holnap az egész család egy nyitott bérkosin kivonul a bonai-kút mellett elterülő gyakorlótérre, megnézni a nagy parádét.

Arról, hogy én magam lóháton vonulok ki, nem szóltam semmit. Ezt meglepetésnek tartogattam.

A nagy nap előestéjén a lóapoló legénynek átadtam egy 10-est, hogy azonnal kerítsen egy zsák zabot, traktálja meg vele a szürkét. A többit megihatja.

Egész éjjel lámpa-lázam volt; nem tudtam aludni. Reggel izgatottan vártam a szürkét, de nem jött. Már-már itt volt a kivonulás ideje; de se legény, se szürke!

Végre magam mentem el az istállóba, hol az ijedségtől kövé váltam az elém tároló látványtól! Miska a szénatartóban horkolt, mint egy viziló. A szürke pedig keféletlenül hentergett a kiborult és maga alá taposott zabnak maradékain.

Rögtön tisztában voltam a helyzettel. Miska a bortól, a szürke a zabtól rugott be. Az előbbi egy tényleges állományú generális sem tudta volna felköltöni; ez utóbbit néhány szelid oldalbaruggással magam is lábraállítottam.

Még egy negyedórára volt, mely idő alatt örült gyorsasággal lemostam a szürkét a kútnál, megnyergeltem és fölkanthoztam. Aztán koczogtam ki a gyakorlótérre.

Nem tudom a zabtól-e vagy az én gyakorlatlan nyergelésemtől; de a szürke az egész uton keszeg-oldalt polkázott és folyton konyította a füleit.

Parancsnokom szigorú arczczal fogadott.

A csapatok csakhamar fölállottak. Mi a banda mellett foglaltunk helyet. — Gyönyörű őszi idő volt. A hosszan elterülő zöld róna egyik sarkában a városból kijött nézőközönség szorongott. Köztük megpillantottam Honkákékat. Kétségtelenül ők is engem. Honka látóesőve tartósan felém irányult. Éreztem, hogy itt a döntő pillanat.

A város felől emelkedő porfelleg és a ki-

állított kürtös csakhamar jelezték a főherczeg közeledtét.

Amint az alakok kibontakoztak a porfellegből a mellettem álló katonazenekar rákezdte a »Gott erhalte«-t. A szürke, mely már eddig is korához nem illő magaviseletet tanusított, az előtte úgy látszik szokatlan hangokra higgadságának utolsó maradványát is elveszítette. Tánczolt, ágaskodott, rugdosott és mikor a hymnus második részében a nagy dob fortissimo belebődült az összhangba, akkor többé nem volt kormányozható.

Egy merész szökéssel közéugratott a bandának egy rugással összezsuzta a nagy dobot, a másikkal annak a fátumos pékgyereknek rugta fel az egész kosarát a levegőbe, úgy hogy az eközben odaérkezett egész generalitás el lett árasztva a lehuló sós kiflik, perczek és veknik özönével! — — —

Azt kérdik, hol voltam én ezalatt a jelenet alatt? Nos a szürkén. A kengyelt az első rugásnál elveszítettem a talpam alól, a sapkám is leesett. Valószínűleg az önfentartási ösztön sughatta azt a pokoli gondolatot, hogy a megvadult gebének átkaroljam a nyakát, sőt midőn keresztül rohant velem a szétrebbent nézőközönség sorai közt, torkomszakadtából ordítottam, hogy »fogják meg! fogják meg!!«

Arra még emlékszem, hogy egy hang utánam kiáltotta: »Hiszen elég jól fogja az ur!« A szürke abban a pillanatban indított válopert ellenem, midőn egy merész ugrással átvette magát az érem. A ló hazavágtatott, én pedig a mocsárba estem. Így végződött az én nemzetőri szolgálatom.

De sajnos, még más szomorú eredményei is lettek a dolognak. Honka lemondott rólam. Én lemondtam a tiszt rangomról. A Varju-család pedig lemondott a katonai dicsőségről és én végül elhatároztam, hogy ha a jó Isten valaha megajándékoz egy legifjabb Varju Péterrel, már a bölcsőben szent fogadást tétetek vele, hogy soha lóra nem ül.